

Række-, kæde- og dobbelthuse ..	138	7	6,1	18	4,5
Flerfamiliehuse	843	43	5,0	14	0,6
Andre boliger.....	14	0	1,0	3	—
I alt	1978	100	34,2	100	1,7*)

*) Der er ikke taget hensyn til de ca. 9.000 nedlagte lejligheder.¹⁰⁾

Kilde: Kol 1 og 2 BBR¹⁰⁾. Kol 3 og 4 Danmarks Statistik⁹⁾.

Af tabellens 5. kolonne fremgår det endvidere, at boligbestandens årlige udvidelsestakt på 1,7 pct. pr. år nøje svarer til den i ¹¹⁾ anslåede vækst i bygningsmassens boligareal for perioden 1978–90.

Sammenholdes oplysningerne fra tabel 1, 3 og 4, fremgår det, at der er knyttet væsentlige besparelsesmuligheder for lokale tekniske anlæg m.v. til en udvidet byfornyelsesaktivitet alene af den grund, at boligbestanden – og navnlig de ældre etageejendomme – er langt mindre kapitalkrævende end boligbygget, der er præget af det forholdsvis dyre parcelhusbyggeri.

Denne konklusion støttes af Cowiconsult's rapport til Planstyrelsen ¹²⁾, der i hvert fald for adskillige af de berørte tekniske sektorer taler om stordriftsfordele både for anlæg og drift. Det bør dog nævnes, at konklusionen både i denne og Planstyrelsens sammenfattende rapport om det fremtidige bymønster¹³⁾, peger på, at det ikke er givet, at koncentreret byvækst under alle omstændigheder indebærer økonomiske fordele. I visse lokale områder kan der være væsentlig uudnyttet kapacitet i f. eks. vej- og transportsektorerne.

En anden undersøgelse¹⁴⁾ af vejsektorens drifts- og anlægsudgifter for henholdsvis de centrale og perifere dele af et enkelt bysamfund (Odense i perioden 1965–75) kunne ik-

ke påpege væsentlige forskelle i vejudgifterne pr. indbygger.

Disse supplerende konstateringer ændrer ikke det forhold, at for praktisk talt alle offentlige og private center- og servicefunktioner – inklusive den kollektive transport – er fastholdelsen af høje befolkningstætheder ensbetydende med et bedre driftsøkonomisk grundlag for betjeningen af befolkningen. Et af de problemer, som byfornyelsen synes at kunne afhjælpe, er netop den hurtige befolkningstilbagegang i de »grå« områder hvor en rettidig indsats med boligforbedring og byfornyelse formentlig kan medvirke til en bedre udnyttelse af infrastrukturen på langt sigt.

3.2. Energiforsyning

De foreliggende planer for de kommende års varmforsyning bygger på en voldsom udvidelse af kollektive forsyningsnet med naturgas og fjernvarme/kraftvarme ¹¹⁾. Fælles for disse anlæg er det, at anlægsudgifterne er en afgørende del af den samlede økonomi i disse systemer, og som antydnet i tabel 3 er der – i hvert fald for fjernvarmens vedkommende – betydelige besparelser at hente i de mere tætte bebyggelsesformer. Nyere undersøgelser viser, at det samme gør sig gældende for naturgassen, jfr. nedenstående figur, der understreger tæthedens betydning.

⁹⁾ Statistisk tiårs oversigt 1979. Danmarks statistik.

¹⁰⁾ Bygge- og boligpolitisk oversigt. 1978–79. Boligministeriet, september 1979.

¹¹⁾ Redegørelse for bygningers varmemforbrug. Boligministeriet. Marts 1979.

¹²⁾ Omkostninger ved alternative bymønstre. Foreliggende undersøgelser for tekniske anlæg og faciliteter. Marts 1978.

¹³⁾ Rapport om det fremtidige bymønster. Planstyrelsen. Miljøministeriet 1979.

¹⁴⁾ Cost of Urban Growth, The Functional Urban Region: Odense 1950–75. 1979. Lektor Chr. Wichmann Matthiesen. Københavns Universitet.